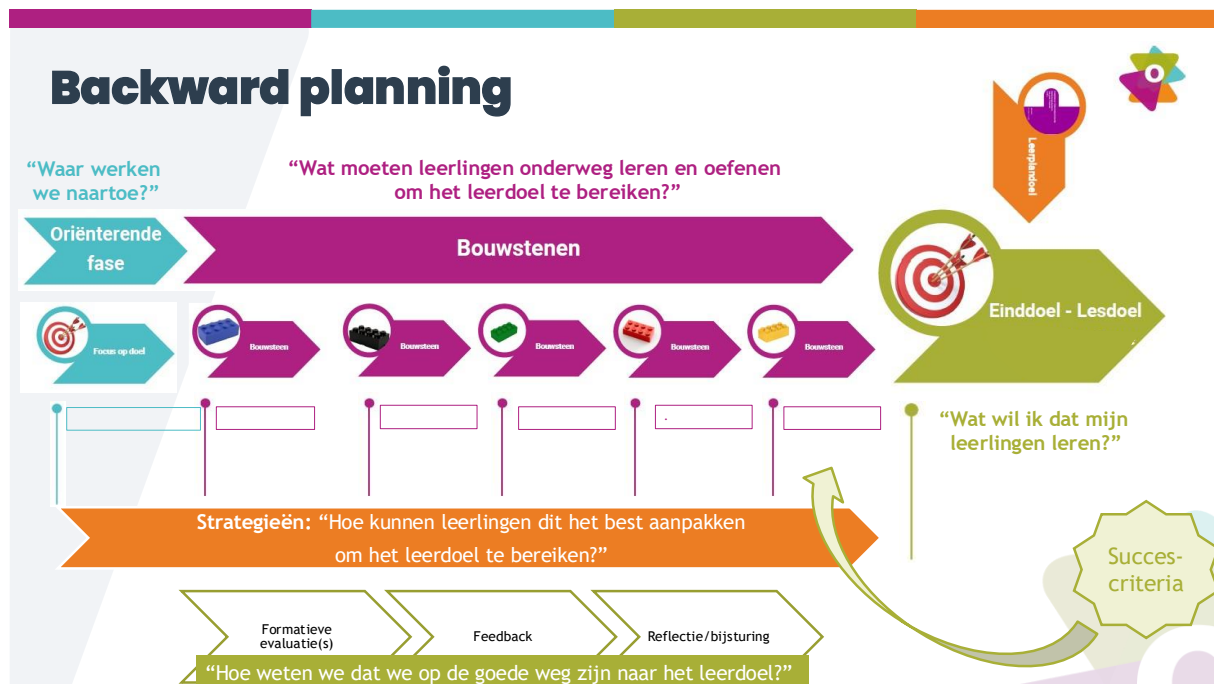

Backward planning: verkort stappenplan voor de leerkracht

2026-10-12

Bij de voorbereiding van je les ontwerp je het schema van backward planning vanuit het leerdoel. Tijdens de les gebruik je het als een zichtbaar leerkompas (kennisorganizer) dat leerlingen helpt begrijpen waar ze naartoe werken, waar ze staan en wat de volgende stap is.

1. Tijdens de lesvoorbereiding: ontwerp je lestraject achterwaarts

Stap 1: Bepaal het leerdoel/lesdoel

- Formuleer helder wat leerlingen op het einde moeten kennen, begrijpen of kunnen.
- *Vraag:* “Wat wil ik dat mijn leerlingen leren?”

Stap 2: Ga in de oriënterende fase in interactie met je leerlingen

- Denk samen na over de bouwstenen die nodig zijn om een eindopdracht, voorbeeldvraag of authentieke toepassing, die zichtbaar maakt dat het leerdoel bereikt is, te kunnen oplossen.
- Sta ook stil bij het waarom van het leren: waarom is deze kennis of vaardigheid relevant, nuttig of waardevol?
- *Vraag:* “Waar werken we naartoe?”

Stap 3a: Kies enkel de noodzakelijke bouwstenen

- Beperk je tot de bouwstenen die echt essentieel zijn.
- Laat leerlingen eerst oefenen op deelvaardigheden en werk geleidelijk naar complexere toepassingen toe. Bouw zo doorheen de bouwstenen een logische oefenlijn op

- *Vraag:* “Wat moeten leerlingen onderweg leren en oefenen om het leerdoel te bereiken?”

Stap 3b: Bepaal de strategieën

- Denk na over de leeractiviteiten die leerlingen helpen om de bouwstenen te verwerven.
- Kies bewust enkel voor leeractiviteiten die passen bij het leerdoel. Vermijd zo activiteiten die interessant zijn, maar weinig bijdragen aan het beoogde leren.
- *Vraag:* “Hoe kunnen leerlingen dit het best aanpakken om het leerdoel te bereiken?”

Stap 3c: Voorzie feedbackmomenten

- Plan na elke belangrijke bouwsteen een korte controle van begrip. Maak zo denkfouten zichtbaar en bespreekbaar.
- Gebruik deze momenten om feedback te geven en eventueel bij te sturen.
- *Vraag:* “Hoe weten we dat we op de goede weg zijn naar het leerdoel?”

2. Tijdens de les: gebruik het schema als kennisorganizer

Stap 1: Maak het schema zichtbaar

- Toon het volledige, lege schema vanaf het begin.
- Laat leerlingen zien waar het leerproces naartoe gaat.
- Bouw het schema les na les (lesmoment na lesmoment) verder op.
- *Vraag aan leerlingen:* “Waar werken we vandaag naartoe?”

Stap 2: Betrek leerlingen bij de bouwstenen

- Verken samen wat nodig is om het leerdoel te bereiken.
- Laat leerlingen meedenken over kennis, vaardigheden en strategieën.
- Verwijs regelmatig terug naar het schema
- *Vraag aan leerlingen:* “Wat hebben we nodig om deze opdracht later succesvol te kunnen uitvoeren?”

Stap 3: Expliciteer voortdurend de samenhang

- Benoem telkens welke bouwsteen wordt ingeoefend.
- Maak duidelijk waarom deze stap belangrijk is.
- Verbind elke bouwsteen met het uiteindelijke leerdoel.

Stap 4: Gebruik feedback om de voortgang zichtbaar te maken

- Laat leerlingen stilstaan bij wat ze al beheersen. Laat je hierbij inspireren door werkvormen waarbij alle leerlingen aan het denken worden gezet.
- Gebruik succescriteria om de feedback vorm te geven
- Maak zichtbaar waar de klas zich bevindt op het schema.
- *Vraag aan leerlingen:* “Welke bouwstenen beheersen we al? Wat moeten we nog oefenen?”

